

กลยุทธ์การหาเสียงด้วยโซเซียลมีเดีย

ผศ.สุพล พรหมมาพันธุ์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ลงตีพิมพ์ในวารสาร CIO World & Business, Issue 115, June 2011 (Page 28-29)

เมื่อวันอังคารที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 เวลา 12.40 -13.00 น. ที่ผ่านมา ผมได้รับเชิญขอสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จากคุณปาลิตา มีทรัพย์ และคุณวิทยา พรหมแก้ว เรื่อง “โซเซียลมีเดียกับการเมืองไทย” ในรายการ “IT Time” ซึ่งเป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวของเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทางสถานีวิทยุตรีนิติ เรดิโอ F.M. 98.75 เมกกะเฮิรตซ์ และ www.trinityradio.com สำหรับการเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นที่ทราบกันดีว่า ได้กำหนดให้มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งคาดกันว่า จะมีพรรคการเมืองใช้สื่อโซเซียลมีเดียหรือนิวมีเดียเป็นกลยุทธ์หาเสียงกันเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ ไฮไฟร์ รวมไปถึงการส่งข้อความขนาดสั้นหรือเอสเอ็มเอส (SMS) ด้วย ก่อให้เกิดบรรทัดฐานใหม่ในการหาเสียงขึ้นมาเป็นครั้งแรกของประเทศไทย นั่นก็คือ การใช้โซเซียลมีเดียในการหาเสียง ต้องคิดรวมเป็นค่าใช้จ่ายด้วย และให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัคร ต้องรายงานต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ไม่เช่นนั้นถือว่าเป็นความผิด เท่าที่ผ่านมารหาเสียงมีกลยุทธ์มากมายที่ผู้หาเสียงพยายามใช้เพื่อปูทางไปสู่การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่เคยเห็นมีตั้งแต่การประทับชื่อของผู้หาเสียงลงบนเสื้อ จานกินข้าว ชันน้ำ รถขนน้ำบริการตามหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งพวงหรีดในงานศพต่างๆ ในต่างจังหวัดผู้ที่จะเข้ามาเป็น ส.ส. ได้นั้นต้องเข้าถึงประชาชนจริงๆ ไม่ว่าจะป็นงานบวช งานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานศพ บุคคลเหล่านี้ต้องไปเข้าร่วม หรือให้ผู้แทนไปเข้าร่วมตามแต่กรณี เพราะนั่นหมายถึง **วิธีการที่จะเข้าไปนั่งอยู่ในหัวใจของประชาชน** ส่วนในการรณรงค์หาเสียงนั้น หลายคนเป็นห่วงว่า ในช่วงที่มีประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาเลือกตั้ง อาจมีคนบางกลุ่มใช้โซเซียลมีเดียในการหาเสียง เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายสมชัย จึงประเสริฐ กรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ด้านสืบสวนกล่าวว่า กฎหมายไม่ได้ห้ามการหาเสียงทางอินเทอร์เน็ตหรือโซเซียลมีเดีย แต่ห้ามเฉพาะการหาเสียงผ่านโทรศัพท์ วิทยุ ป้าย แผ่นพับสิ่งพิมพ์ ส่วนกรณีการหาเสียงผ่านสถานีวิทยุชุมชน หรือสถานีวิทยุเถื่อน จะเข้าข่ายผิดหรือไม่ นายสมชัยกล่าวว่า เรื่องนี้เป็นสิ่งที่จะต้องมีการสืบสวน เพราะเป็นเรื่องที่ตรวจสอบยาก อาจมีการกลั่นแกล้งจากฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้มีการยุบพรรค หากสืบสวนได้ว่า พรรคไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก็ถือว่าไม่มีความผิด (สยามรัฐ : 2554)

ต้นตำหรับในการใช้โซเซียลมีเดียเป็นกลยุทธ์ในการหาเสียง จนประสบความสำเร็จอย่างท่วมท้นนั้น ต้องยกนิ้วให้ นายบารัก โอบามา ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา เป็นตำนานที่ถูกเล่าขานกันอย่างมีจิบลิ้น จนเป็นที่เอียงเอียงอย่างของคนที่จะลงแข่งขันชิงชัย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วโลก หรือการเลือกตั้งในลักษณะอื่นๆ เพราะเขาได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนที่ใช้โซเซียลมีเดียจนได้เป็นประธานาธิบดีมาแล้ว ปัจจุบัน นายบารัก โอบามา มีคนติดตามเขาในเฟซบุ๊กทั้งหมด 19 ล้านคน ในทวิตเตอร์ 7.5 ล้านคน ซึ่งน้อยกว่า เลดี้ กาก้า ที่มีคนติดตาม 9.5 ล้านคน และในช่วงวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา นายบารัก โอบามา ได้เดินทางไปยังสำนักงานใหญ่ของเฟซบุ๊ก ที่ซิลิคอน วัลเลย์ แคลิฟอร์เนีย พร้อมมีการถ่ายทอดสดทางออนไลน์ และนายบารัก โอบามา จะคอยตอบคำถามของผู้ที่เข้ามาใช้เฟซบุ๊ก ส่วนหนึ่งจากทั้งหมด 500 ล้านคนทั่วโลก (www.Komchadluek.net) ส่วนสาเหตุใหญ่ที่ทำให้คนทั่วโลกหลงใหลเข้ามาใช้โซเซียลมีเดีย เพราะเหตุผล 4 ประการคือ :

1. **เป็นโอกาสที่ดี** หมายถึงเว็บโซเซียลมีเดีย หรือโซเซียลเน็ตเวิร์กเป็นช่องทางของโอกาสที่ดีมาก สำหรับการทำกิจกรรมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง, การช่วยเหลือคนยากจน, การขอรับบริจาค, การประสพภาวะภัยพิบัติจากธรรมชาติ, การอนุรักษ์โลกและสิ่งแวดล้อม, การแสวงหางาน, หรือแม้กระทั่งการแจ้งเกิดในลักษณะ

ต่างๆ เช่น นักร้องสาววัย ปี 16 ชื่อ Charice Pempengco ก็โด่งดังมาจากการโพสคลิปวิดีโอลงในเว็บยูทูป ซึ่งเป็นหนึ่งในเว็บประเภทโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยมมากที่สุดอีกเว็บหนึ่ง Charice Pempengco เป็นเด็กสาวจากฟิลิปปินซึ่งได้รับการยอมรับจากนักร้องระดับโลกให้ขึ้นร่วมแสดงในเวทีเดียวกัน และกลายเป็นนักร้องที่โด่งดังระดับโลกและดังที่สุดในเอเชียอีกคนหนึ่งด้วยเช่นกัน

2. **ได้รู้จักเพื่อนใหม่** ในเว็บไซต์โซเชียลมีเดีย เป็นแหล่งที่มีโอกาสได้เพื่อนใหม่ๆ บนโลกออนไลน์ที่ตีมาก คุณสามารถมีเพื่อนเป็นถึงประธานาธิบดีอย่างนายบารัก โอบามา คุณสามารถมีเพื่อนเป็นนายกรัฐมนตรีอย่างนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ ซึ่งในวิถีชีวิตของความเป็นจริง เป็นการยากมากที่จะมีโอกาสได้พบปะกับบุคคลสำคัญเหล่านี้ นอกจากนี้คุณยังสามารถใช้เครื่องมืออันชาญฉลาดที่เว็บมีบริการให้คุณค้นหาเพื่อนที่มีความสนใจเรื่องเดียวกัน ซึ่งสามารถเลือกเพศอายุ จังหวัด เลือกให้แสดงรูปภาพด้วยก็ย่อมได้และสามารถสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในลำดับต่อไป มีผู้คนเป็นจำนวนมากที่เป็นเพื่อนกันทางออนไลน์ และพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในชีวิตจริง จนกระทั่งได้แต่งงานและมีบุตรด้วยกัน มีคนเป็นจำนวนมากที่มีโอกาสได้พบเพื่อนเก่า ตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมด้วยกัน ซึ่งได้ห่างเหินกันมารวม 20-30 ปี และไม่เคยมาคิดคิดถึงเอาไว้อีกว่าจะได้เจอกัน (www.tukkaeit.com)



3. **เป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารและประหยัดเวลา** ในอินเทอร์เน็ตนั้นช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารได้อย่างดีเยี่ยม เพราะในเว็บไซต์โซเชียลมีเดีย คุณสามารถโพสการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเว็บที่มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้ได้ในทันทีทันใด เช่น ถ้าคุณเดินทางไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดคุณสามารถถ่ายรูปและโพสรูปลงในเว็บไซต์โซเชียลมีเดีย และบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาเป็นไปให้เพื่อนของคุณได้รับทราบอย่างรวดเร็วและประหยัดเวลา แต่พึงระวังการโพสข้อความด้วย ไม่ควรโพสข้อความที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากใจ หรือมีจลาจลต่างๆ เช่น ตอนนี้อยู่บ้านคนเดียว พ่อแม่ไม่อยู่ เป็นต้น ในช่วงระยะที่เกิดเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมือง และประสบภัยพิบัติน้ำท่วมที่ผ่านมา นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ได้ใช้ประโยชน์จากโซเชียลมีเดีย รายงานข่าวได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ไม่แพ้ทางโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ทีเดียว (www.thaipost.net)

4. **ใช้ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์หรือธุรกิจฟรี** ถ้าคุณทำธุรกิจ และต้องการโฆษณาประชาสัมพันธ์เว็บ คุณสามารถสร้างเนื้อหาของธุรกิจขึ้นมาบนเว็บไซต์ พร้อมจัดหาหรือถ่ายภาพสวยๆ มาจัดทำเป็นแคตาล็อกสินค้า และทำการออกแบบโลโก้ หลังจากนั้นคุณก็สามารถนำไปประชาสัมพันธ์ในเว็บของเพื่อนคุณ โดยพิมพ์ที่อยู่ URL ของเว็บลงไป ซึ่งเพื่อนของคุณสามารถคลิกลิงค์ได้ ประเทศไทยยังคงให้อิสระเสรีภาพตรงนี้ แต่ในประเทศจีน เว็บไซต์โซเชียลมีเดียที่มีการโฆษณา เมื่อพิมพ์ URL ลงไป ไม่สามารถคลิกลิงค์ได้ เช่น MySpace.com อาจเป็นเพราะการถูกบล็อกเอาไว้ หรือโพสประชาสัมพันธ์หัวข้อที่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มของเพื่อนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้คุณยังอาจใช้วิธีอื่นๆ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ที่ให้โฆษณาประชาสัมพันธ์ฟรี ในกรณีของการรณรงค์หาเสียง อาจใช้การ

ประชาสัมพันธ์ในลักษณะนี้ นักการเมืองอาจเลือกกลุ่มเป้าหมายของเพื่อนที่มีความสนใจทางด้านการเมือง และระบอบประชาธิปไตย หรืออาจโพส นโยบายของพรรค หรือของตนเองลงไปตามหน้าเพจของเพื่อน

การใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อเป็นกลยุทธ์หาเสียง ไม่ว่าจะเป็นเฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ **นับว่าเป็นกลยุทธ์ไม่ตายอีกชนิดหนึ่ง** ที่หลายพรรคการเมืองกระโดดลงมาเล่นเกมนี้นั้นกันอย่างเต็มตัว เพื่อช่วงชิงพื้นที่ออนไลน์ให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทราบมีการจัดอบรมให้ ส.ส. แต่ละคนหัดใช้สื่อโซเชียลมีเดียผ่านสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ที่สามารถรองรับการใช้งานโซเชียลมีเดียได้ ตลอดจนมีการสร้างหน้าเพจให้กับผู้บริหารและ ส.ส. ของพรรคแต่ละคนด้วย เพื่อเชื่อมโยงไปยังเครือข่ายภาคประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรค เพื่อคอยตอบปัญหาของประชาชน รับฟังข้อคิดเห็น และข้อร้องเรียนของประชาชน จากการสำรวจของ Nielsen Wire ในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า โซเชียลมีเดียเน็ตเวิร์ก และบล็อกกินเวลา 25% ของคนออนไลน์ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกใช้เวลา 110,000,000,000 นาที บนเครือข่ายชุมชนโซเชียลมีเดียและเว็บไซต์บล็อก ตัวเลขการเข้าชมเว็บไซต์โซเชียลมีเดียโตขึ้นถึง 24 % ในรอบปีที่ผ่านมา ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้เวลาบนเว็บไซต์โซเชียลมีเดียและบล็อกมากขึ้นถึง 66% เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว เฟสบุ๊กเป็นโซเชียลมีเดียที่มีคนเข้าสูงสุด และเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลกถึง 54% (www.ciosocial.com) นี่เป็นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นอย่างหนึ่งของสังคมโลก นักการเมืองอาจนำโซเชียลมีเดียไปประยุกต์ใช้ในการรณรงค์หาเสียงในโอกาสต่อไป.

